

8-12-27

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

TER BESLISSING

Directoraat Generaal
Curatieve Zorg

Aan

M VWS

Deadline: 21 december
2023

cc MLZS
cc Stas

nota

Stand van zaken tolkenvoorzieningen in de Zvw

Datum

4 december 2023

Kenmerk

3732024-1057705-CZ

Bijlage(n)

2

1. Aanleiding

Op 27 november jl. is een Kamerbrief verzonden over de inzet en bekostiging van tolken in de zorg¹. In deze brief staat o.a. dat onderzoek wordt gedaan naar de inzet van digitale hulpmiddelen bij het overbruggen van taalbarrières in de zorg. In de brief is toegezegd om de onderzoeksresultaten voor het einde van het jaar naar de Tweede Kamer te verzenden. Met bijgevoegde Kamerbrief biedt u het onderzoeksrapport van Equalis aan. Tevens informeert u de Tweede Kamer met deze brief over de voortgang van de uitvoering van enkele moties over de inzet van tolken in de Zorgverzekeringswet (Zvw).

2. Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met bijgevoegde Kamerbrief en de brief te ondertekenen.
- U wordt geadviseerd om de Kamerbrief op **donderdag 21 december** (in de middag) aan de Tweede Kamer te verzenden, omdat de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport ook op donderdag 21 december (in de middag) door Equalis - in samenwerking met het ministerie van VWS - worden gepresenteerd aan (vertegenwoordigers van) zorgaanbieders, branche- en beroepsorganisaties en zorgverleners. Zo borgen we dat alle partijen (ongeveer) gelijktijdig worden geïnformeerd.

3. Kernpunten

- In de brief van 27 november jl. is toegezegd de Tweede Kamer te informeren over de resultaten van het onderzoek naar de inzet van digitale hulpmiddelen bij het overkomen van taalbarrières in de zorg. Equalis heeft dit onderzoek de afgelopen maanden uitgevoerd. Het onderzoeksrapport is bijgevoegd.
- Het onderzoek geeft weer dat er een grote diversiteit aan digitale hulpmiddelen beschikbaar is voor het overbruggen van taalbarrières. Tegelijkertijd blijkt uit het onderzoek dat zorgverleners en patiënten slechts een beperkt aantal hulpmiddelen kennen.
- Daarnaast wordt geconcludeerd dat de digitale hulpmiddelen als laagdrempelig alternatief voor een tolk kunnen dienen. Echter blijkt in de praktijk dat het vertrouwen in deze hulpmiddelen nog beperkt is. Dit heeft vooral te maken met de kwaliteit van de vertalingen van de hulpmiddelen en onduidelijkheden over privacy-aspecten.

¹ Kamerstuk 36 410 XVI, nr. 21.

- In de praktijk blijkt dat digitale hulpmiddelen voornamelijk voor eenvoudige, praktische gesprekken worden ingezet. Bij complexe gesprekken hebben zorgverleners (nu nog) de voorkeur voor de inzet van een (professionele) tolk.
- Partijen zien wel mogelijkheden om digitale hulpmiddelen meer te gebruiken. Zij geven aan dat hiervoor wel ondersteuning en richtlijnen vanuit de (branche)organisaties nodig zijn.
- In het rapport wordt een aantal concrete aanbevelingen gedaan om digitale hulpmiddelen effectiever in te zetten. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen aanbevelingen gericht op zorgverleners en aanbevelingen gericht op zorgaanbieders, branche- en beroepsorganisaties.
- In de Kamerbrief wordt aangegeven dat de resultaten en aanbevelingen op donderdag 21 december door het ministerie van VWS en Equalis zijn gepresenteerd aan (vertegenwoordigers van) zorgaanbieders, branche- en beroepsorganisaties en zorgverleners. Daarom wordt u geadviseerd om de Kamerbrief op donderdag 21 december (in de middag) aan de Tweede Kamer te verzenden. Zo borgen we dat alle partijen (ongeveer) gelijktijdig worden geïnformeerd.
- In de Kamerbrief roept u de partijen op om verder met deze aanbevelingen aan de slag te gaan.
- In de Kamerbrief geeft u aan dat de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport door de Patiëntenfederatie Nederland (PFN) worden betrokken bij de verdere ontwikkeling van de generieke richtlijnmodule. De richtlijnmodule is naar verwachting in het najaar van 2024 afgerond.
- Daarnaast geeft u aan dat de PFN in samenwerking met VWS de mogelijkheid onderzoekt tot het opzetten van een e-learning voor zorgverleners.
- Met deze brief informeert u de Kamer ook over de voortgang van de uitvoering van twee moties over de inzet van tolken in de Zorgverzekeringswet (Zvw), namelijk:
  - de motie van de leden Paulu sma (D66), Ceder (CU) en Westerveld (GL) die regering verzoekt op de korte termijn tot een oplossing te komen voor de problemen rondom de inzet van tolken in de huisartsenzorg.²
  - de motie van de leden Paulusma (D66) en Ceder (CU) die regering verzoekt om voor de lange termijn te bezien of en, zo ja, hoe een algehele prestatie binnen de Zvw voor de inzet van tolken mogelijk wordt en hierover voor de komende begroting te informeren.³
- Daarbij wordt aangegeven dat u – in lijn met de motie van het lid Van der Plas (BBB) - de resultaten van relevante analyses afwacht voordat voorstellen naar de Kamer worden gezonden⁴.

Datum

9 november 2023

Kenmerk

3732024-1057705-CZ

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

U heeft de afgelopen periode de Tweede Kamer verschillende keren geïnformeerd over de inzet van tolken in de zorg. Op 19 december 2022 stuurde u een beleidsreactie⁵ naar de Tweede Kamer op het rapport 'Tolken in de zorg: een overzicht van huidige inzet, financiering en knelpunten' dat Berenschot in opdracht van het ministerie van VWS heeft opgesteld.

² Kamerstuk 36 200 XVI, nr 224.

³ Kamerstuk 36 200 XVI, nr 225.

⁴ Kamerstuk 36 200 XVI, nr 230.

⁵ Kamerstuk 36200 XVI Nr. 193.

Op maandag 3 april jl. stuurde u de beantwoording van een VSO⁶ naar de Tweede Kamer. In het VSO heeft de Tweede Kamer u verzocht of u bereid bent te onderzoeken of technologische hulpmiddelen een grotere rol kunnen spelen bij het wegnemen van de knelpunten van de tolkinzet. In de Kamerbrief van 27 november jl.⁷ heeft u aangegeven hier onderzoek naar te laten doen en heeft u toegezegd het rapport voor het eind van het jaar naar de Tweede Kamer te sturen.

Datum

9 november 2023

Kenmerk

3732024-1057705-CZ

Tijdens een tweeminutendebat op 15 juni jl. zijn meerdere moties ingediend. Met bijgevoegde Kamerbrief informeert u de Kamer over de voortgang van de uitvoering van de moties die betrekking hebben op de bekostiging van tolken in de Zvw.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Er wordt door het ministerie van VWS gesproken met verschillende partijen over de inzet van tolken in de Zvw, zoals de Johannes Wier Stichting⁸, PFN, LHV, InEen, ZN en de NZa.

c. Financiële en personele gevolgen

Bij het nader verkennen van de aanvullende mogelijkheden voor de bekostiging van tolken in de huisartsensector en bij het verkennen van de mogelijkheden voor een universele prestatie voor de Zvw wordt ook gekeken naar eventuele financiële gevolgen. Het uitgangspunt is dat kosten van eventuele nieuwe prestaties moeten worden opgevangen binnen de budgettaire macrokaders.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Intern is deze Kamerbrief afgestemd met directies CZ en PZo. Relevante onderdelen van de Kamerbrief zijn afgestemd met de PFN.

f. Gevolgen administratieve lasten

Bij het nader verkennen van aanvullende mogelijkheden voor de bekostiging van tolken in de huisartsensector en bij het verkennen van de mogelijkheden voor een universele prestatie voor de Zvw wordt specifiek gekeken naar de administratieve lasten die een voorgestelde oplossing met zich meebrengt.

g. Toezeggingen

N.v.t.

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

⁶ Kamerstuk 36200 XVI, Nr 214.

⁷ Kamerstuk 36 410 XVI, nr. 21.

⁸ De Johannes Wier Stichting stimuleert en mobiliseert professionals in de zorg om de eerbiediging van de recht van de mens op gezondheid.